

Tatiana Konderak
Szkoła Języków Obcych „TINA”

„Le fantôme” – scenariusze zajęć z języka francuskiego dla uczniów w młodszym wieku szkolnym

Cele zajęć:

Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym.

Cele poznawcze:

- poznawanie słownictwa dotyczącego pór dnia, niektórych pomieszczeń i przedmiotów znajdujących się w domu;
- rozwijanie spostrzegawczości, umiejętności kojarzenia i pamięci;
- kształtowanie umiejętności aktywnego słuchania i rozumienia ze słuchu.

Cele społeczno-kulturowe:

- kształtowanie współpracy w grupach;
- rozbudzanie i pogłębianie motywacji i aktywności.

Cele dydaktyczne:

- osłuchanie uczniów z językiem francuskim;
- poznanie tekstu piosenki *Le fantôme*¹;
- utrwalenie poznanego słownictwa i wdrażanie nowych słów w wypowiedź ustną;
- rozwijanie umiejętności opowiadania i śpiewania w języku francuskim.

¹ Piosenka pochodzi z książki pt.: *Le Français en chantant junior: 10 chansons (Cahier d'activités)*, V. Heuze, J. Delbende, Edition Didier, 2003.

Nauczanie dzieci języków obcych/ Teaching Foreign Languages to Children

Metody pracy: bezpośrednie i percepcyjne (prezentacja materiału), TPR – metoda reagowania całym ciałem, audiolingwalne, komunikacyjne i aktywizujące, wykorzystanie elementów dramy (inscenizacja piosenki), gry i zabawy językowe.

Formy pracy: praca indywidualna i grupowa.

Pomoce dydaktyczne:

- ilustracje do poszczególnych fragmentów piosenki przedstawiające występujące w niej miejsca, przedmioty i wydarzenia;
- materiały plastyczne niezbędne do wykonania duszków: chusteczki higieniczne, wata, gumki recepturki, pisaki;
- 4 duże kartki z bloku technicznego, 4 pudełka po budach, dowolne, lubiane przez dzieci materiały plastyczne;
- kartonowe pudełko na wszystkie duszki, szary papier pakunkowy i sznurek.

Przebieg zajęć:

Wprowadzenie

Nauczyciel prezentuje dzieciom kolorową ilustrację do piosenki i pyta, jak myślą, o czyich przygodach ona opowiada. Gdy dzieci podadzą już swoje propozycje, wskazując odpowiedni fragment ilustracji, opowiada ją po polsku. Następnie wszyscy razem pomagają nauczycielowi opowiedzieć ją jeszcze raz.

Teraz czas na nagranie. Słuchając utworu, nauczyciel ponownie wskazuje odpowiednie rysunki. Przy drugim słuchaniu zachęca uczniów do wspólnego śpiewania łatwego refrenu, klaszcząc jednocześnie w dłonie lub pstrykając palcami (*Cliquetis, cliquetis, cliquetis!*).

Propozycje zadań²:

- Zanim zaczniemy pracę z pierwszą zwrotką, nauczyciel zadaje dzieciom w ich ojczystym języku (L1) różne pytania dotyczące duszków, odwołując się do ich osobistych doświadczeń (bajki, opowiadania, filmy, etc.). W zależności od odpowiedzi dzieci, jeżeli pojawią się elementy występujące w piosence, pokazuje odpowiednie ilustracje.
- Gdzie mieszkają duszki, czyli *des fantômes*? Czy mogą mieszkać w domu (*dans la maison*), na przykład w kuchni (*dans la cuisine*)? Co może taki duszek robić w kuchni (*dans la cuisine*)? Otwiera szuflady (*les tiroires*) i szafki (*les placards*)? A może mieszka w jadalni (*dans la salle a manger*), gdzie siada

² Zamieszone w scenariuszu propozycje zadań językowych mogą być realizowane w takim wymiarze czasu, jaki będzie dzieciom potrzebny do ich wykonania (uwzględniamy wiek uczniów i możliwości rozwojowe).

sobie na kanapie (*sur le canapé*) i ogląda telewizję (*la télé*)? A może... w sypialni (*dans la chambre*) na przykład w szafie (*dans le placard*)?

- Kiedy duszki wychodzą z ukrycia: w dzień (*le jour*), wieczorem (*le soir*), w nocy (*la nuit*), a może dopiero po północy (*apres minuit*)? Czy coś jedzą? Może kromki posmarowane różnymi pysznościami (*des tartines*)? Może w czasie wakacji ktoś zwiedzał zamek, w którym mieszkają *des fantômes*? Czy ktoś się boi duszków?

- Robimy duszki. Najpierw nauczyciel tłumaczy (w języku obcym, gdyż kontekst sytuacyjny jest nawet dla młodszych dzieci jasny i zrozumiały) i pokazuje krok po kroku, jak zrobić duszka. Teraz narysujemy oczy i buzię, a kto chce, może udekorować szatę swojego duszka i zastanowić się, jak będzie miał na imię. Dzieci kończąc swoje prace, słuchają nagrania, po czym każdy kto chce, prezentuje i przedstawia swojego duszka tak jak nauczyciel: *C'est mon mon fantôme. Il s'appelle Casper!*

- Następnie nauczyciel prosi, by każde dziecko, którego dotknie w ramię, wypowiadając czarodziejskie zaklęcie: *Ecoutez cette chanson!* zamknęło oczy (nie wolno podglądać!) i w ciszy wysłuchało naszej piosenki. Będzie można otworzyć oczy i wstać dopiero wtedy, gdy poczuje się dotyk w ramię i usłyszy po francusku jak w naszej piosence o duszku: *Debout, c'est l'heure de se lever!*, czyli czas wstawać! Nauczyciel podchodzi kolejno do każdego, dotyka go w ramię i mówi zaklęcie.

Gdy dzieci słuchają nagrania, nauczyciel chowa wszystkie zrobione duszki do przygotowanego wcześniej kartonowego pudełka imitującego szafę z wyciętym z tyłu otworem (aby móc włożyć rękę), a z przodu z wyciętymi drzwiami. Następnie szybkoitko zawija pudełko w szary papier, przewiązuje sznurkiem i chowa.

- *Debout, c'est l'heure de se lever!*

- W piosence występują 3 wyrażenia określające pory dnia: *le soir*, *la nuit*, *apres minuit*, do których dodamy czwarte: *le jour*. Dzielimy dzieci na 4 grupy, każda grupa dostaje dużą kartkę z bloku technicznego (im większa liczba dzieci w grupie, tym większa kartka będzie potrzebna), przybory plastyczne i pudełko po butach, które będzie szafą dla duszków o tej porze dnia. Można duże kartki podpisać lub jeśli dzieci znają już literki, mogą to zrobić same, lecz nie jest to konieczne. Każda grupa przygotowuje ilustrację danej pory dnia dowolną techniką, słuchając w tle nagrania. Na pokrywce pudełka po butach trzeba narysować drzwi i klamkę. Gdy prace są gotowe, umieszczamy je w czterech odległych od siebie miejscach sali.

- Zabawy ruchowe

Najpierw podchodzimy kolejno do przygotowanych przez uczniów prac i dzieci pokazują gestami czynności, które o danej porze dnia wykonują,

a nauczyciel nazywa je po francusku, np. *Le soir tu te laves. Toi, le soir, tu regardes la télé, etc.*

„O jakiej porze przychodzi mój duszek?” – *Mon fantôme vient...*
O różnych porach! *Le soir, la nuit, apres minuit, le jour*. Teraz zobaczymy kto będzie szybszy: duszek czy dzieci? Jeśli dzieci zdążą podbiec do odpowiedniego miejsca, zanim nauczyciel powtórzy trzy razy całe zdanie (np. *Mon fantôme vient apres minuit*), punkt zdobywają dzieci. Jeśli nie, punkt zdobywa duszek. Gramy np. do 6 punktów, a potem oczywiście rewanż! Gdy tylko któreś dziecko wyrazi chęć do prowadzenia zabawy, nauczyciel zajmuje jego miejsce w grupie (oczywiście zawsze służąc wsparciem w razie potrzeby).

● Po takim wysiłku trzeba odpocząć. Siadamy w kółeczku, a na środku kładziemy przygotowany pakunek. Dzieci zastanawiają się co to może być? Co tam jest w środku? Można wziąć pakunek do rąk, by sprawdzić, czy jest ciężki, potrząsnąć nim i posłuchać jakie wydaje dźwięki, można powąchać, pooglądać ze wszystkich stron. Dziecko może zaangażować dowolną ilość zmysłów. Oczywiście nauczyciel zapewnia dzieci, że zupełnie nie wie, co to może być!

Sprawdzamy zatem, kto miał rację. Po odwinięciu papieru nauczyciel ze zdziwieniem mówi: *Oh, un placard!* Wkłada rękę przez otwór z tyłu pudełka, chwytając jednego duszka i powolutku wysuwa go przez przednie drzwi, mówiąc: *Il sort de son placard!* Właściciel duszka gdy tylko go rozpozna, mówi znane już z dzisiejszych zajęć zdanie: *C'est mon mon fantôme. Il s'appelle Kacper!* Teraz jego kolej na złapanie jakiegoś duszka (w pudełku jest ciemno, więc nie widać czyj to duszek) i wysunięcie go przez drzwi mówiąc zdanie: *Il sort de son placard!* Zabawę powtarzamy do momentu aż pudełko będzie puste.

● Gdy wszystkie duszki wróciły już do swoich właścicieli, to na pożegnanie z nimi opowiemy im jakąś historyjkę. Kto chce, może opowiedzieć coś ciekawego (oczywiście po polsku), ale zaczynając słowami: *Ecoutez cette histoire!* Tłumaczymy dzieciom, że musi to być krótkie opowiadanie, bo duszki są już zmęczone. Po wysłuchaniu historii ten komu się ona podobała mówi: *Cette histoire est super!*, unosząc kciuk do góry w geście aprobaty.

● Teraz duszki idą odpocząć, a każdy decyduje, o jakiej porze dnia jego duszek będzie wychodził z szafy. Dzieci mówią odpowiednie zdanie zgodnie ze swoim wyborem (np. *Mon fantôme vient la nuit / Mon fantôme vient le soir / Mon fantôme vient apres minuit etc.*) i zanoszą duszka do odpowiedniego pudełka/szafy znajdującego się pod ilustracją każdej poznanej pory dnia.

● Ponieważ znamy już pierwszą zwrotkę piosenki, mówimy wspólnie kolejne frazy i wymyślamy do nich gesty. Jeszcze raz (nadal bez muzyki) mówimy pierwszą zwrotkę, a następnie już z nagraniem. Bravo!

- *C'est l'heure de se dire au revoir!*, czyli czas się pożegnać. *Au revoir les enfants! Au revoir Madame/Monsieur!*

Na kolejnych zajęciach zanim przejdziemy do dalszej pracy i zabawy z piosenką, rozpoczynamy jak zawsze od powtórki treści poznanych na poprzednim spotkaniu (wersja polska piosenki, wspólne przesłuchanie nagrania, przypomnienie gestów do pierwszej zwrotki, następnie wspólne jej zaśpiewanie z nagraniem i gestami).

Pomoce dydaktyczne:

- ilustracje pomieszczeń i przedmiotów występujących w piosence i ich nazwy napisane drukowanymi literami na samoprzylepnych karteczkach; zapasowe karteczki, jeśli dzieci będą chciały umieścić na projekcie jakieś własne propozycje i poproszą o ich nazwy;
- bristol, kolorowe papiery, bibuły, dowolne materiały plastyczne, katalog i/lub gazetki reklamowe ze sklepów meblowych, dekoracyjnych, wyposażenia mieszkań; szeroka, przezroczysta taśma klejąca;
- puste pudełka po zapalkach i klej;
- małe kromki chleba, masło, serek i czekolada do smarowania, kubki, serwetki, sok pomarańczowy i woda.

Propozycje zadań:

- „Po jakich pomieszczeniach w domu spaceruje w piosence nasz duszek?” *Il va dans la cuisine, dans la salle a manger, dans la chambre, il monte l'escalier* – nauczyciel prezentuje odpowiednie ilustracje.

Naszym dzisiejszym zadaniem jest zaprojektować taki domek dla duszka, jaki jest w piosence. Potrzebne są nam zatem:

1. kuchnia z szafkami i szufladami, gdzie duszek chciałby zjeść kanapkę (*la cuisine, une tartine, les tiroirs, les placards*);
2. jadalnia z kanapą, na której siada przed telewizorem (*la salle a manger, la télé, le canapé*);
3. schody (*l'escalier*) np. z wiszącymi na ścianach obrazami (*les tableaux*);
4. sypialnia (*la chambre*), która ma drzwi z przekręcaną klamką (*la porte, la poignée*), a w środku łóżko i stolik z budzikiem oraz dowolne meble.

Wszystkie te pomieszczenia i przedmioty znajdują się na ilustracjach do piosenki i są rozłożone na jednym ze stolików. Do każdej ilustracji jest przyklejona karteczka z odpowiednim napisem drukowanymi literami w języku francuskim. Gdy dany przedmiot znajdzie się już w projekcie, dzieci przyklejają koło niego samoprzylepną karteczkę z napisem.

Dzielimy dzieci na 4 grupy, czyli tyle, ile jest pomieszczeń w domu duszka. Do dyspozycji mają bristol, kolorowe papiery, bibuły, materiały plastyczne, gazetki reklamowe z różnego rodzaju sklepów (meblowych, dekoracyjnych). Bardzo użyteczny w tego typu projektach jest katalog z dużego sklepu, w którym wybór jest znaczny, więc każde dziecko znajdzie jakiś model, który mu się spodoba lub który jest mu znany.

- Nauczyciel chodzi między grupami, opowiadając po francusku o przygotowywanych przez dzieci projektach i znajdujących się na nich przedmiotach. W każdej grupie wspiera uczniów w nauce nowych wyrażeń, zachęca do powtórzeń i chwali za postępy. Przed rozpoczęciem pracy projektowej warto określić czas, który na nią przeznaczamy. W trakcie pracy dobrze jest co jakiś czas włączyć nagranie i zachęcić dzieci do wspólnego śpiewania. Oczywiście jedne dzieci będą pochłonięte pracą i tylko będą słuchać, inne będą nucić piosenkę, a jeszcze inne śpiewać. Każdy na swój sposób skorzysta z nagrania, by osłuchać się z melodią francuskiego zdania, słowami i występującymi w niej wyrażeniami.

- Dla dzieci, które skończą wcześniej, przy wolnym stoliku przygotowujemy puste pudełka po zapałkach i klej, z których zbudujemy szafkę z mnóstwem szuflad. Można ją wspólnie dokończyć na kolejnych zajęciach.

- Gdy wszystkie projekty są już gotowe, nadchodzi czas na ich prezentację. Każda grupa przedstawia plan swojego pomieszczenia i znajdujące się w nim przedmioty, po czym skleamy je wszystkie razem szeroką, przezroczystą taśmą klejącą, by powstał jeden duży plan domu z połączonych czterech pomieszczeń. Mocujemy go na ścianie.

- Teraz czas na posilek, na który zapraszamy do naszej kuchni również wykonane przez dzieci duszki. Uczniowie kolejno wyciągają ją z pudełek, mówiąc odpowiednią frazę, np. *Mon fantôme vient la nuit et il sort de son placard*. Nauczyciel z każdym dzieckiem przeprowadza mini-dialog, by dowiedzieć się, czy jego duszek też idzie do kuchni i czy chciałby zjeść kanapkę:

N: *Ton fantôme, il va dans la cuisine?*

U: *Oui, il va dans la cuisine.*

N: *Il voudrais une tartine?*

U: *Oui, il voudrais une tartine!*

- Dzieci siadają z duszkami przy stole, na którym znajdują się małe kromki chleba, a także masło, serek i czekolada do smarowania, bo będziemy jeść *des tartines!* Są też kubki, sok pomarańczowy (*du jus d'orange*) i woda (*de l'eau*).

Kto chce się poczęstować mówi:

Je voudrais une tartine, s'il vous plaît.

Au beurre, au fromage, au chocolat? – pyta nauczyciel, wskazując

kolejno produkty. Wystarczy powtórzyć za nauczycielem, by dokonać wyboru.

Voilà – mówi nauczyciel, podając dziecku kromkę, na co dziecko odpowiada:

Merci Madame/Monsieur.

Podobnie przebiega dialog z napojami wybieranymi przez dzieci.

- Gdy już wszystko ładnie sprzątniemy, czas na zakończenie wymyślić gesty do drugiej zwrotki naszej piosenki, by móc wspólnie ją zaśpiewać i zilustrować gestem.
- *C'est l'heure de se dire au revoir!*, czyli czas się pożegnać. *Au revoir les enfants! Au revoir Madame/Monsieur!*³

³ W kolejnym numerze kwartalnika przedstawimy dalsze propozycje zadań.

Nauczanie dzieci języków obcych/ Teaching Foreign Languages to Children

Załącznik 1. Ilustracje do piosenki

